

Latinská Amerika – nerostné bohatství, obyvatelstvo, hospodářství, zemědělství

Antonín Věžník

Latinská Amerika

- Rozumíme všechny americké státy, které se nachází jižně od USA – (Mexiko, státy a ostrovy Střední Ameriky a Jižní Amerika)
- Takto vymezený region LA – má rozlohu cca 21 mil. km² a 600 mil. obyvatel (k lednu 2014)
- Proč Latinská Amerika? – byla převážně kolonizována latinskými (románskými) národy, především Španěly a Portugalci
- LA je politicky zpravidla dělena na 33 republik:
- Mexiko a dalších 7 států ležících na úzkém pruhu středoamerické pevniny
 - Ostrovy Karibského moře – celkem 13 států
 - Jihoamerické státy děleny na 4 skupiny:
 - státy při Karibském moři – Venezuela, Kolumbie, Guyana, F. Guyana a Surinam
 - Brazílie
 - státy laplatské – Paraguay, Uruguay, Argentina,
 - horské státy andské – Chile, Peru, Bolívie a Ekvádor
- V Karibském moři je stále celá řada ostrovů závislými územími:
 - Pod správou USA – Portoriko, Panenské ostrovy, Velká Británie – Kajmanské ostrovy, Turks a Caicos, Panenské ostrovy, Falklandy, Bermudy, Francie – Guadeloupe, Martinique, Saint Pierre a Miquelon, Nizozemsko – Nizozemské Antily

NEROSTNÉ BOHATSTVÍ

- bohatá ložiska energetických surovin
- málo potřebného kapitálu a technických možností pro zvýšení produkce a komplexní geologický průzkum potenciálních ložisek...

Ropa:

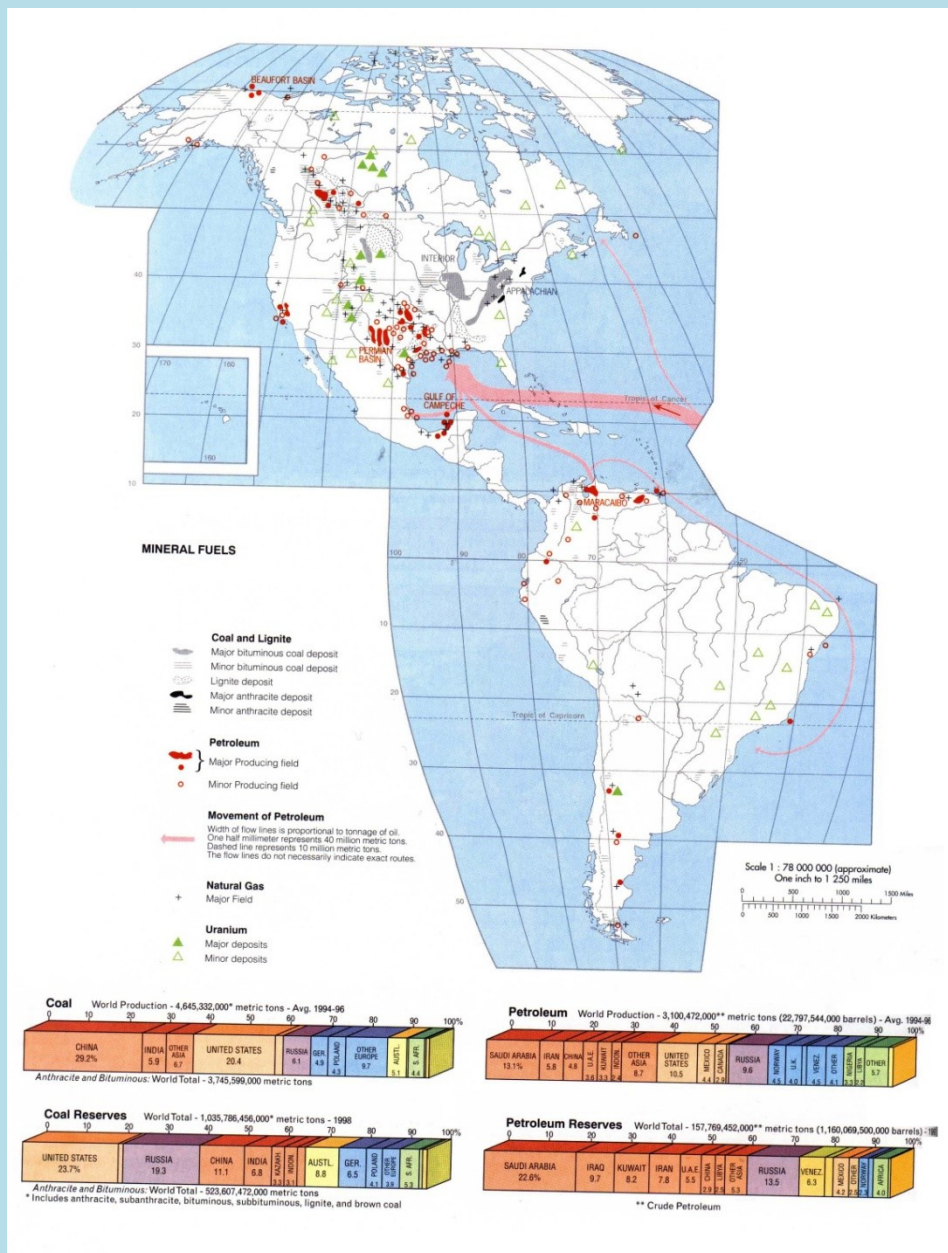
- odhady ropných rezerv – cca 16 mld. tun
 - z toho Venezuela 8 mld. t, Mexiko 7 mld., Brazílie 320 mil., Argentina 315 mil., Kolumbie 225 mil., Ekvádor 213 mil., Trinidad a Tobago 81 mil., Peru 68 mil.

- **roční těžba ropy 2009 (Sev. a Již. Amerika)**

1. USA - 325 mil. t
2. Kanada - 156 mil. t
3. Mexiko - 148 mil. t
4. Venezuela - 125 mil. t
5. Brazílie - 100 mil. t
6. Kolumbie - 34 mil. t

Zemní plyn – 2012:

1. Mexiko – 54,0 mil. m³
 2. Argentina – 38,8 mil. m³
 3. Trinidad a Tobago – 40,6 mil. m³ (rychlý nárůst)
 4. Venezuela – 25,3 mil. m³
 5. Brazílie – 17,0 mil. m³
- (USA - 681 mil., Kanada - 143 mil.)

Uhlí:

- uhelné bohatství zatím málo prozkoumané, nicméně jde o značné zásoby (Venezuela, Mexiko)
- roční produkce (2012)
 1. Kolumbie – 86 mil. t
 2. Mexiko – 16 mil. t
 3. Venezuela – 9 mil. t(USA – 993 mil., Kanada – 68 mil.)

Zdroj: BP - Statistical Review of World Energy

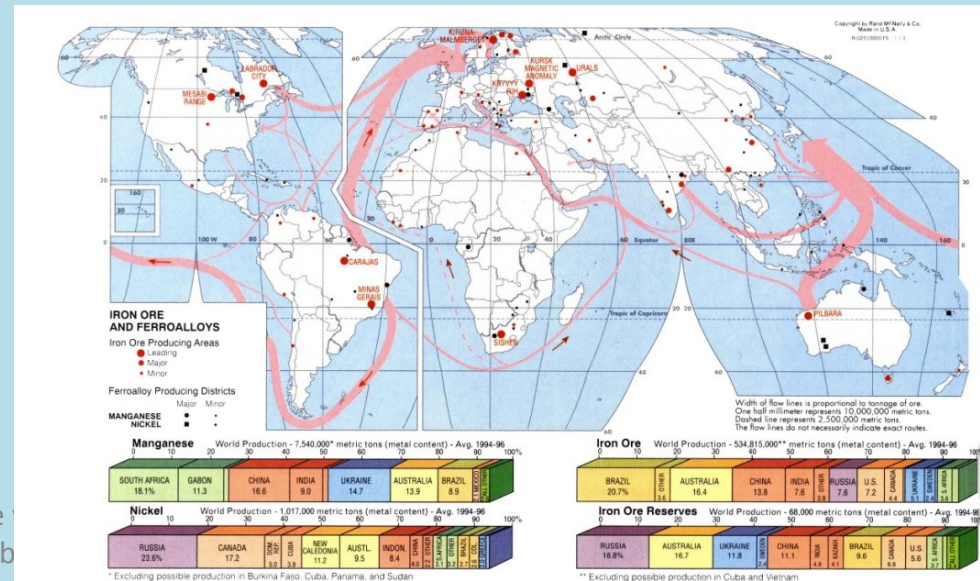

Železná ruda:

- značné zásoby; největším vývozcem Brazílie (přes 110 mil. t ročně)

1. Brazílie – 490 mil. t (2010)
 2. Venezuela - 16 mil. t
 3. Mexiko – 12 mil. t
 4. Chile – 9,5 mil. t
 5. Peru – 8 mil. t
- (USA - 49 mil., Kanada - 35 mil.)

Zdroj: US Geological Survey

- **cín**

1. Peru – 37 tis. t (3. na světě, 2009)
2. Bolívie – 19 tis. t
3. Brazílie – 13 tis. t

- **nikl**

1. Kuba – 70 tis. t (2010)
2. Brazílie – 52 tis. t
3. Kolumbie – 49 tis. t
4. Dominikánská rep. – 46 tis. t
(Kanada 105 tis. t)

- **uran**

1. Brazílie: 300 t (2004) – 110 t (2005) – 190 t (2006) – 345 (2009)
(Kanada 10 173 t, USA 1453 t) (2009)

- **Další suroviny - 2010:**

- platina – Kolumbie 1,1 tis. t (USA 12,7 tis., Kanada 6,5 tis.)
- olovo – Peru (319 tis. t), Mexiko (130 tis.t), Brazílie, Bolívie (USA 426 tis. t, Kanada 72 tis.)
- zinek – Peru (1,5 mil. t), Bolívie (421 tis. t), Mexiko (390 tis. t), Brazílie (174 tis. t) (USA 736 tis. t, Kanada 698 tis. t)
- mangan – Brazílie 1,6 mil. t, Mexiko 180 tis. t
- wolfram – Bolívie 1023 t, Peru 502 t (Kanada 1964 t)
- fosfáty – Brazílie 6,1 mil. t, Venezuela, Kolumbie (USA 36 mil. t, Kanada 1 mil. t)
- diamanty – Guyana (350 tis.), Brazílie (300 tis. karátů), Venezuela (Kanada 12,3 mil.)
- kobalt – Kuba (3,5 tis. t), Brazílie (1,2 tis. t) (Kanada 4,1 tis. t)

- **rostoucí význam těžby tzv. strategických surovin**

- thorium, zirkon, monazitový písek, ...
- výskyt hlavně v Brazílii

HOSPODÁŘSTVÍ

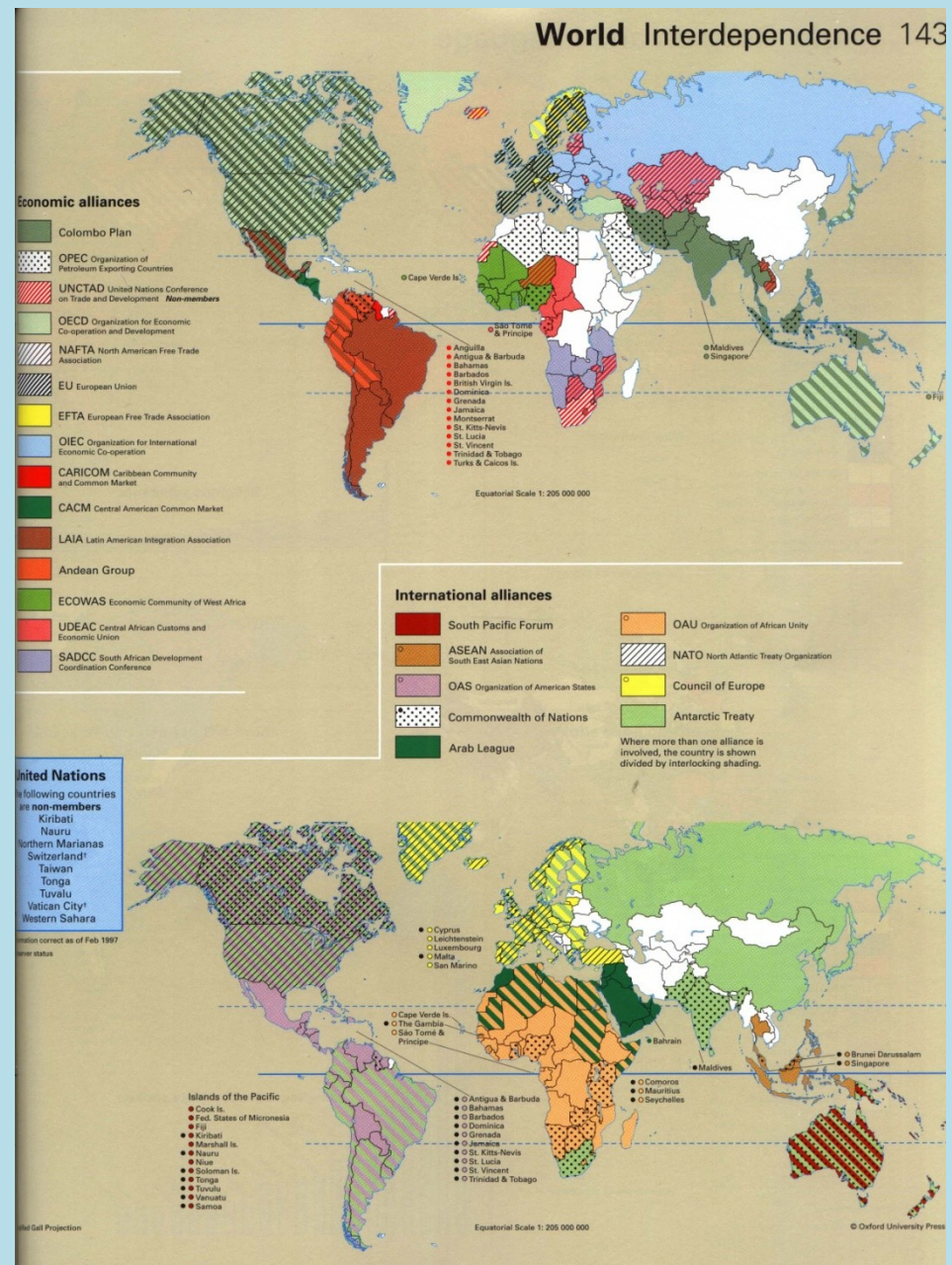
- Latinská Amerika patří i přes bohaté přírodní zdroje spíše k zaostalejší částem světa
- 300 let koloniálního režimu - pomalý rozvoj výrobních sil
- nové nezávislé státy ekonomicky slabé a snadno ovlivnitelné zahraničním kapitálem (hlavně V. Británie, později Francie, Německo)
- základní znaky hospodářství Latinské Ameriky
 1. rozhodující role těžebního průmyslu, zemědělství zaměřené na monokultury – vývoz
 2. silná závislost ekonomiky na světovém trhu
 3. vedoucí postavení zahraničního kapitálu v hospodářství
 4. stále slabý rozvoj průmyslu a především výrobních prostředků
 5. nedostatečný rozvoj zemědělství, nízká produktivita práce (latifundie), přelidnění venkova

- region má ve světovém hospodářství význam jako dodavatel zemědělských surovin (a potravin) a nerostných surovin
- cca 87 % světové produkce kávy, 65 % ledku, 43 % stříbra, 38 % vanadu, 23 % měďné rudy, 17 % olovnaté rudy, 25 % ropy apod.
- velký exportér pšenice, lněného semena, vlny, masa
- tempo hospodářského růstu regionu cca 2-5 % ročně (nejrychleji Chile, Brazílie, Mexiko)
- velké rozdíly v HDP/obyv. (2011)
 - Chile 16100 USD, Mexiko 15100 USD, Chile 16100 USD, Venezuela 12400 USD, Brazílie 11600 USD
 - Haiti 1200 USD, Nikaragua 3200 USD, , Honduras 4300 USD, Bolívie 4800 USD
- velký zahraniční dluh v mnoha zemích, navíc dynamicky se zvyšuje...

- problémem byla velmi vysoká inflace – znak hospodářské nerovnováhy
 - v 90. letech - Peru, Surinam, Guyana, Nikaragua, Venezuela, Uruguay i přes 50 %
 - Brazílie 1993-1994 – 2000 %!
- současnost – Guyana, St. Vincent a Grenadiny, Argentina, Surinam, – přes 5 %
- u silně zadlužených zemí dlužná částka může převyšovat roční HDP – Panama, Nikaragua, Jamajka, Honduras
- snaha o řešení složitého problému zahraničních dluhů, upevňování vzájemných hospodářských styků, postupné vytváření regionálního společného trhu

Hospodářské integrace:

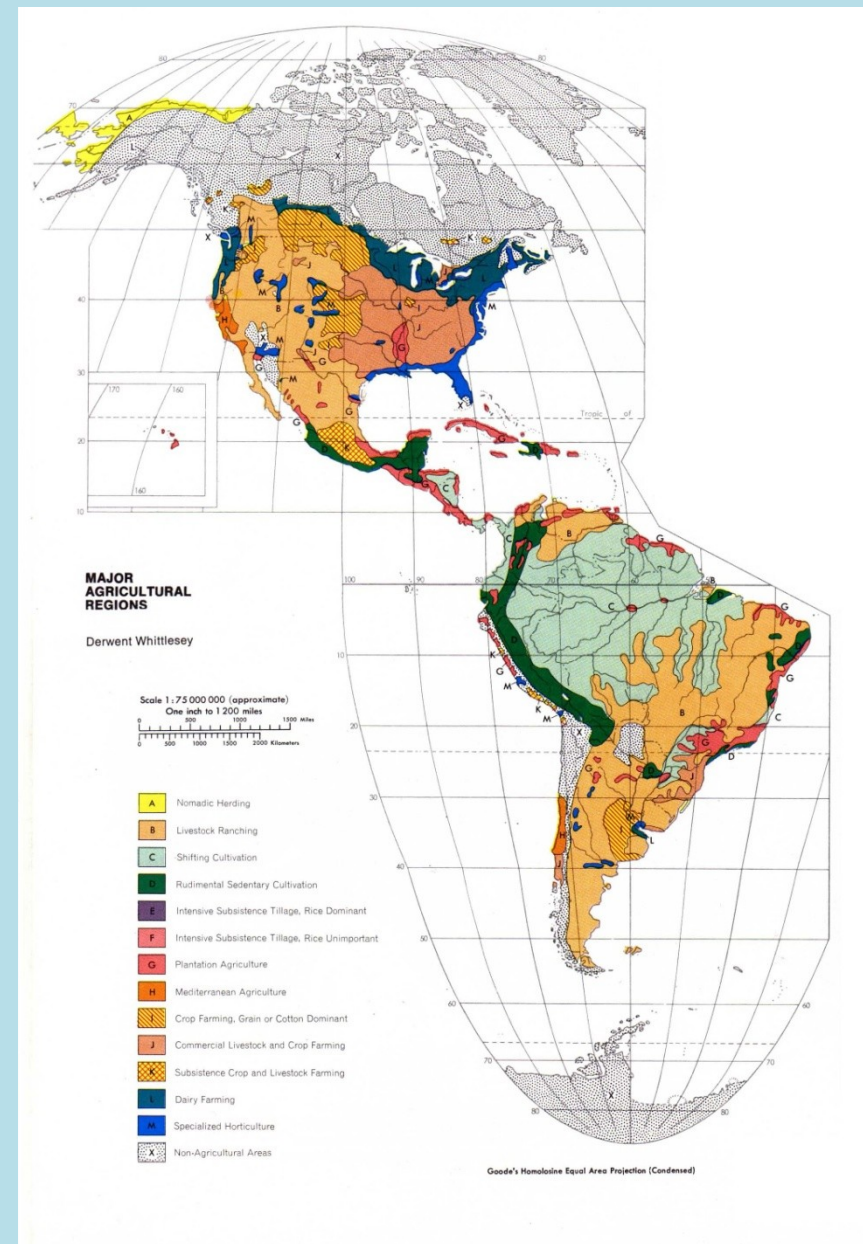
- cíl – usnadnit a prohloubit vzájemný obchod a ekonomickou spolupráci
- vývoj v Latinské Americe
 - 1970 – Andský pakt, sídlo v Limě, 5 členů
 - 1973 – CARICOM – Karibské společenství a společný trh, Georgetown, 15 členů
 - 1989 – NAFTA – Severoamerická zóna volného obchodu, 3 členové (Mexiko od r. 1993)
 - 1989 – APEC – Hospodářské sdružení zemí Pacifiku, Singapur, 21 členů
 - 1995 – MERCOSUR – Společný trh Jihu, Buenos Aires, 5 členů
- problémy při vytváření integračních seskupení
 - podřízenost požadavkům vyspělých ekonomik, vnitřní nestabilita, vysoká zadluženost

- ALADI – Latinskoamerické hospodářské sdružení
 - ale pokles vzájemné obchodní výměny
- OAS – Organizace amerických států (1948, platnost charty od r. 1951)
 - zaměření na hospodářské a sociální problémy kontinentu, rozpory mezi USA a ostatními...
 - snaha vytvořit celoamerický jednotný trh
- CACM – Společný středoamerický trh
- BCIE – Středoamerická banka hospodářské integrace
- CDB – Karibská rozvojová banka
- ECLAC – Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik
- LAES – Latinskoamerický hospodářský systém

Zemědělství

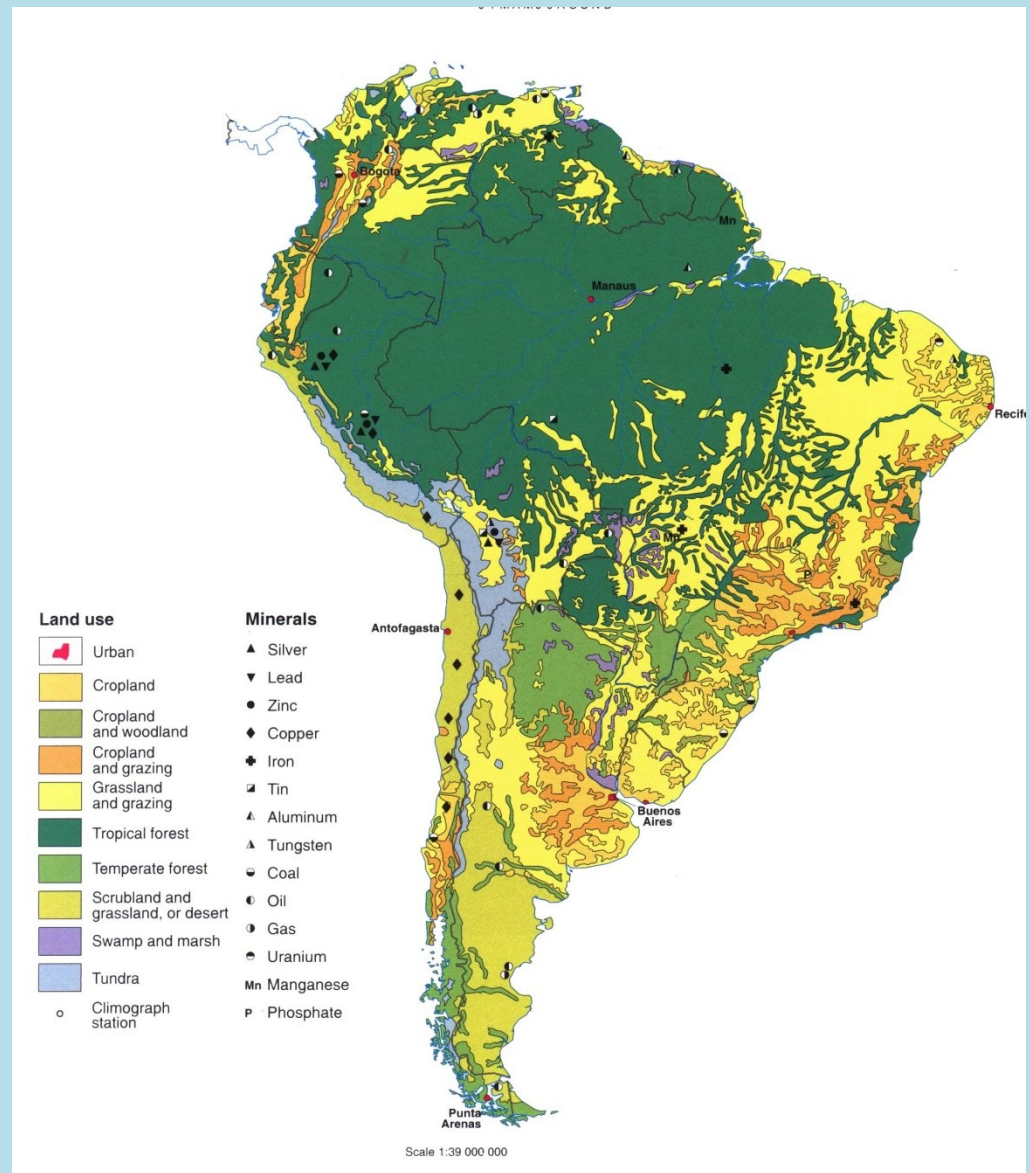
- nejdůležitější výrobní odvětví hospodářství Latinské Ameriky
 - cca 21 % ekonomicky aktivního obyvatelstva
 - regionální diference v zaměstnanosti v zemědělství, většinou mezi 10-20 %
 - Haiti cca 62 %
 - Venezuela 9 %, karibské ostrovy ještě méně (Portoriko 2,3 %)
 - charakteristické znaky zemědělství
 - půda v rukou soukromých vlastníků
 - extenzívně obdělávaná
 - zaměřená na monokulturu
- 75 % obdělávané půdy v rukou velkostatkářských vlastníků (s výjimkou Kuby), zbytek připadá na malé a střední rolníky (tzv. peoni, ejidos, ...)

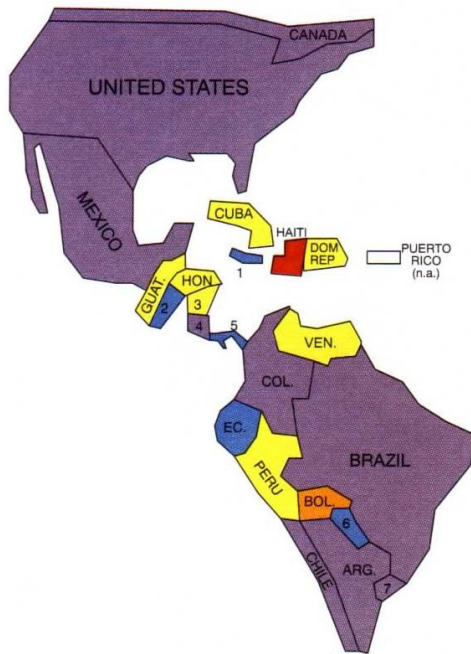
- snaha o intenzifikaci a modernizaci zemědělství, a tím zvyšování produktivity
 - především Brazílie, Mexiko a Argentina
- odevzdávání ladem ležící půdy bezzemkům
 - drobné a střední zemědělské podniky, zajištění potřebných finančních prostředků
- zvyšuje se masná a mléčná produkce
 - intenzifikace chovu skotu, prasat a drůbeže
 - zabezpečení příslušné krmivové základny
- rozšiřuje se zemědělská infrastruktura
 - skladování, konzervování, doprava a odbyt
- rozšiřuje se též zřizování zpracovatelských kapacit u producentů

- velký význam produkce:
 - tropických (plantážních) rostlin - kávovník, kakaovník, cukrová třtina, bavlník, tabák
 - obilovin - pšenice, kukuřice, ječmen
- průmyslové rostliny
 - kaučukovník, chininovník, vanilka,, vzácné dřeviny – hlavně Amazonie
 - quebracho, čaj maté – oblast Paraná, Chaco, Paraguay
- chov dobytka – zejm. hovězí dobytek, dále ovce, prasata
 - jižní Brazílie, Paraguay, Argentina, Chile
 - v Andách také muly, osli, lamy
- lesy bohaté na vzácná dřeva – Střední Amerika
 - mahagon, eben, balza

- struktura využití půdy
 - Jižní Amerika – lesy 46 %, TTP 28 %, orná půda 6 %, ostatní 20 %
 - Severní Amerika – lesy 31 %, TTP 16 %, orná půda 12 %, ostatní 41 %
- počet obyvatel, které užíví 1 zemědělec
 - USA 470, Kanada 368
 - Argentina 89, Brazílie 26, Mexiko 16, Guatemala 13
 - Peru 7,4, Haiti 3,5

Denní přísun kalorií na obyvatele a denní příjem bílkovin

CALORIE SUPPLY

Note: Size of each country is proportional to population.

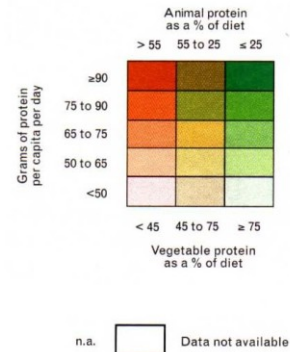
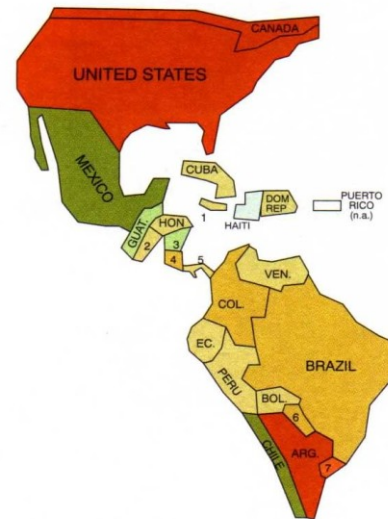
Calorie supply per capita (percentage of requirements*)

*Requirements estimated on the basis of physiological needs for normal activity with consideration of environmental temperature, body weight, and age and sex distribution of the population in various countries. Estimates are for 1994-6.

PROTEIN CONSUMPTION, 1996

Note: Size of each country is proportional to population.

Rostlinná výroba (produkce v r. 2010):

• pšenice

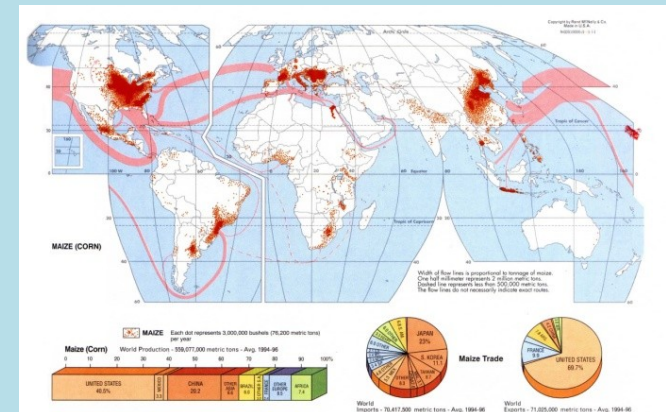
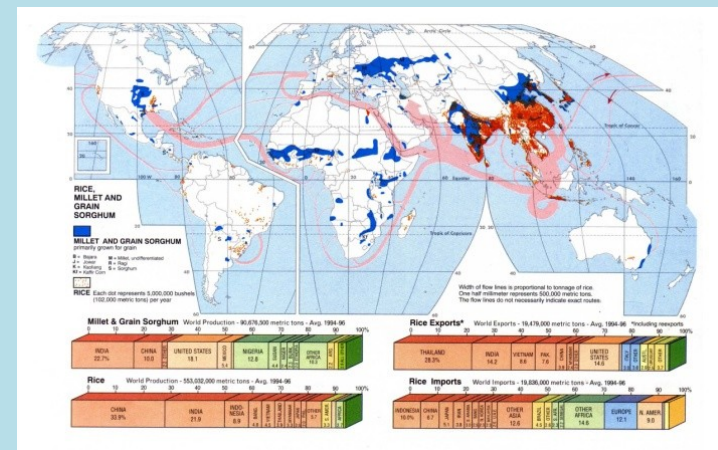
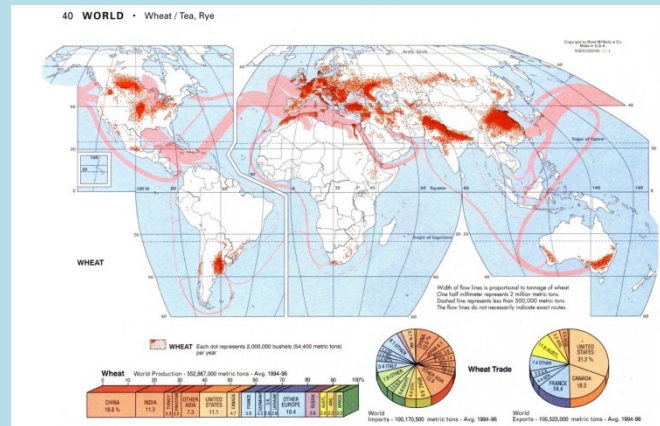
- 1. Argentina – 14,9 mil. T
 - 2. Brazílie – 6,0 mil. T
 - 3. Mexiko – 3,0 mil. t
- (USA 60,1 mil., Kanada 23,2 mil.)

• rýže

1. Brazílie – 13,2 mil. t
 2. Kolumbie – 2,5 mil. t
 3. Peru – 2,5 mil. t
- (USA 10,1 mil.)

• kukuřice

1. Brazílie – 35,1 mil. t (3. místo na světě)
 2. Argentina – 20,5 mil. t
 3. Mexiko – 18,0 mil. t
- (USA 282 mil., Kanada 9,5 mil.)

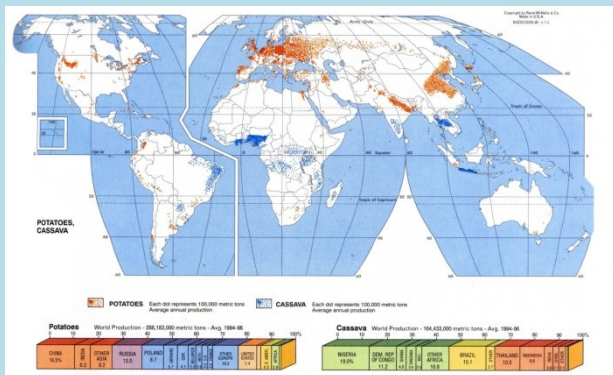

- **sorgo**

1. Mexiko – 5,5 mil. t
2. Argentina – 2,9 mil. t
3. Brazílie – 1,5 mil. t
(USA 10 mil.)

- **maniok**

1. Brazílie – 25,9 mil. t (2. místo na světě)
2. Paraguay – 4,8 mil. t

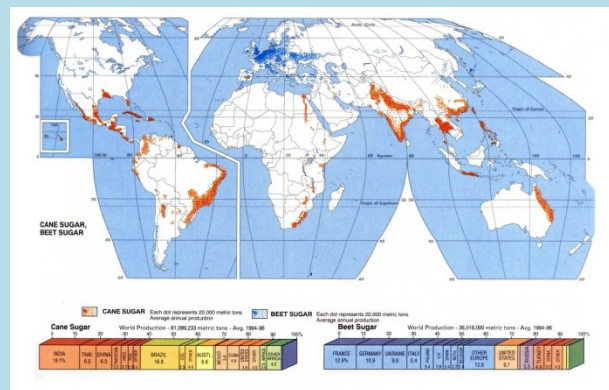

- **cukr (zejména třtinový)**

1. Brazílie – 29,5 mil. t
2. Mexiko – 5,8 mil. t
3. Kolumbie – 2,7 mil. t
4. Argentina – 2,1 mil. t
5. Kuba – 2,1 mil. t

- **cukrová třtina**

1. Brazílie – 423 mil. t (1. místo na světě)
2. Mexiko – 45,2 mil. t
3. Kolumbie – 39,8 mil. t
4. Guatemala – 19,1 mil. t
5. Argentina – 18,8 mil. t
6. Kuba – 11,6 mil. t (36,4 mil. v r. 2000, 81,8 mil. v r. 1990 !)
(USA 25,3 mil.)

- jablka (2010)

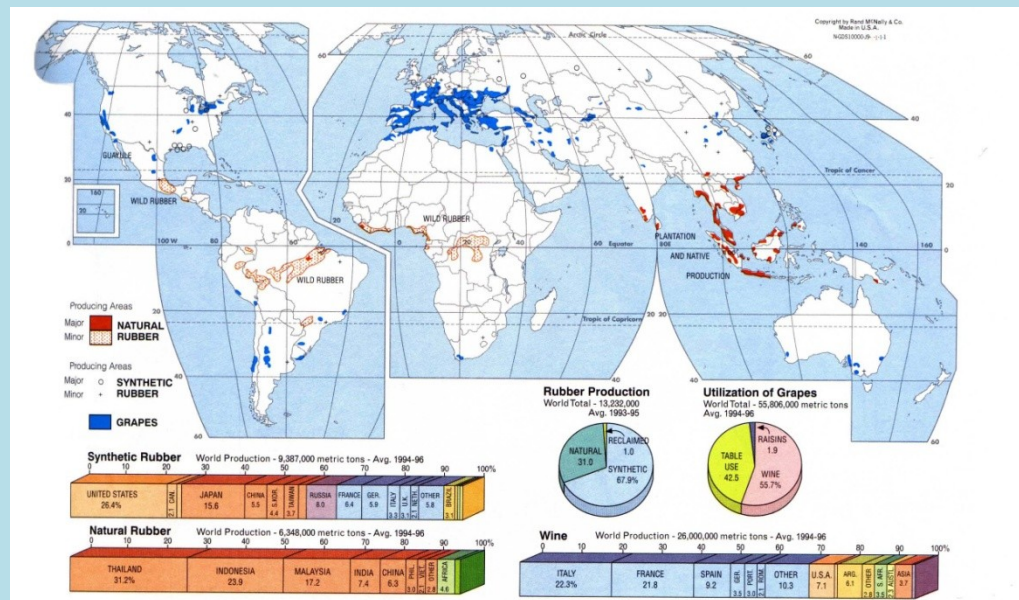
1. Chile – 1,10 mil. t
2. Argentina – 0,85 mil. t
3. Brazílie – 1,27 mil. t
(USA 4,2 mil.)

- vinné hrozny (2010)

1. Argentina – 1,5 mil. t
2. Chile – 0,93 mil. T

- Avokádo (2010)

1. Mexiko – 1,10 mil. t (1. místo na světě)
2. Chile – 330 tis. t (2. místo na světě)
3. Dominikánská rep. – 276 tis. t (3. místo na světě)
4. Kolumbie – 201 tis. t
5. Peru – 184 tis. t
(USA 256 tis. t)

- **mango**

1. Mexiko – 1,68 mil. t
2. Brazílie – 1,35 mil. t

- **papája**

1. Brazílie – 1,6 mil. t (1. místo na světě)
2. Mexiko – 0,7 mil. T

- **luskoviny (celkem)**

1. Brazílie – 3,0 mil. t
2. Mexiko – 1,5 mil. t
(Kanada 4,8 mil., USA 2,2 mil.)

- **sója** (velmi rychlý růst produkce)

1. Brazílie – 51,2 mil. t (2. místo na světě)
2. Argentina – 38,3 mil. t
3. Paraguay – 4,0 mil. t
(USA 75 mil.)

- **fazole**

1. Brazílie – 3,0 mil. t (1. místo na světě)
2. Mexiko – 1,2 mil. t
(USA 1,2 mil. t)

- **bavlníkové semeno**

1. Brazílie – 3,8 mil. t
2. Mexiko – 0,6 mil. t
3. Argentina – 0,4 mil. t
(USA 7,7 mil.)

- **bavlníková vlákna**

1. Brazílie – 1,67 mil. t (5. v roce 2011)
2. Argentina – 0,30 mil. t

- **podzemnice olejná**

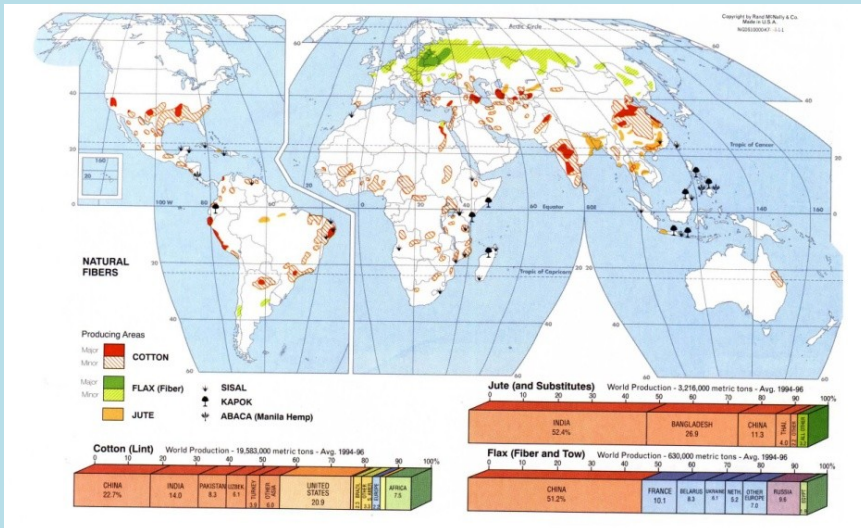
1. Argentina – 580 tis. t (9. v roce 2009)
2. Brazílie – 315 tis. t
(USA 2,2 mil.)

- **kokosové ořechy**

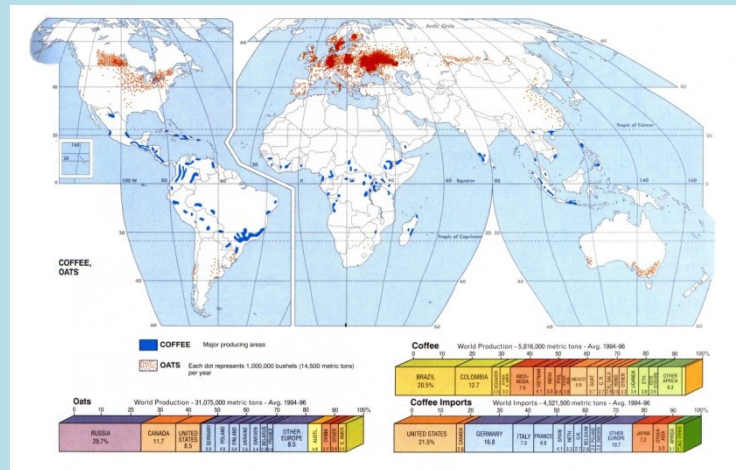
1. Brazílie – 3,2 mil. t
2. Mexiko – 1,1 mil. t (2004; 110 tis. t v 2005, 2006)

- **slunečnicová semena**

1. Argentina – 3,3 mil. t (3. místo na světě; 6 mil. tun v r. 2012)
(USA 1,3 mil. tun v roce 2012)

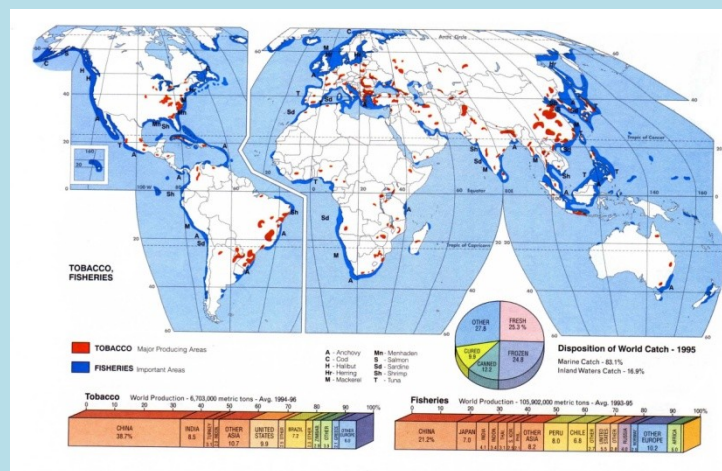

- káva (2010)
 1. Brazílie – 2,87 mil. t (1. místo na světě)
 2. Kolumbie – 514 tis. t (4. místo)
 3. Peru – 264 tis. t
 4. Guatemala – 257 tis. t
 5. Mexiko – 254 tis. t
 6. Honduras – 229 tis. t
 7. Kostarika – 132 tis. t

- kakao (2010)
 1. Brazílie – 233 tis. t (6. místo na světě)
 2. Ekvádor – 132 tis. t
 3. Kolumbie – 39 tis. t
 4. Dominikánská rep. – 53 tis. t
 5. Peru – 46 tis. t
 6. Kolumbie – 39 tis. t

- tabák (2010)
 1. Brazílie – 781 tis. t (2. na světě)
 2. Argentina – 123 tis. t

Živočišná výroba (stavy, produkce v r. 2005):

- **skot**

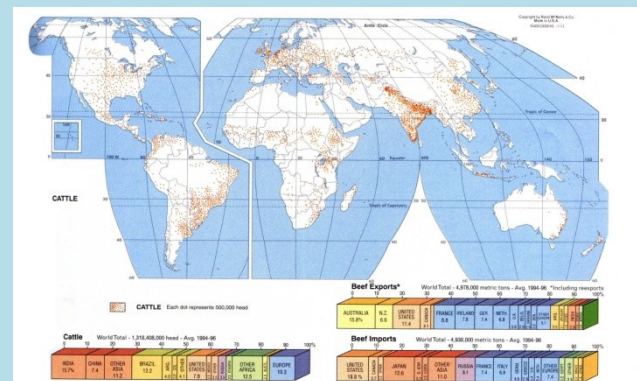
1. Brazílie – 207 mil. ks (2. místo na světě)
2. Argentina – 51 mil.
3. Mexiko – 29 mil.
4. Kolumbie – 26 mil.
(USA 95 mil.)

- **produkce mléka**

1. Brazílie – 25,3 mil. t
2. Mexiko – 9,9 mil. t
3. Argentina – 8,1 mil. t
(USA 80 mil., Kanada 8,1 mil.)

- **hovězí maso**

1. Brazílie – 7,8 mil. t
2. Argentina – 3,0 mil. t
(USA 11,2 mil.)

- **prasata**

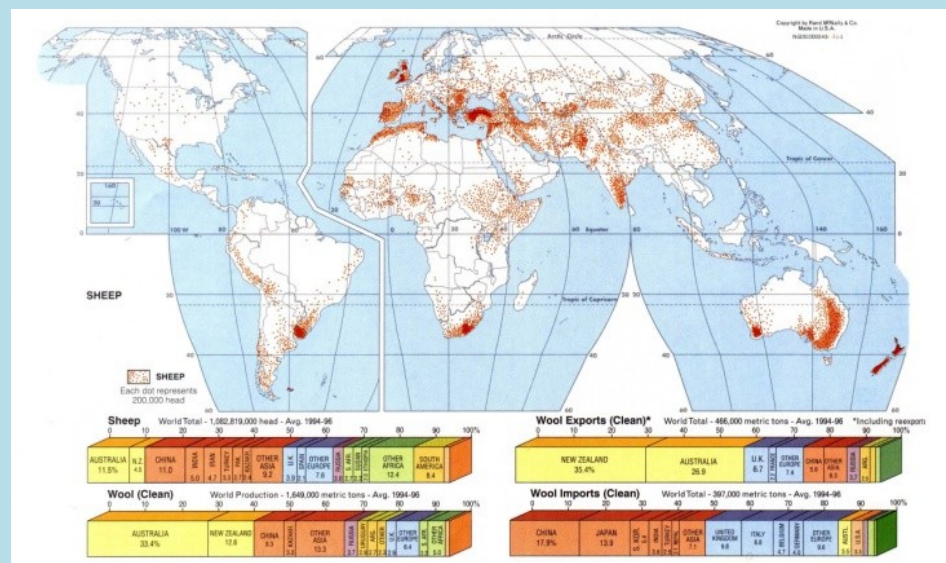
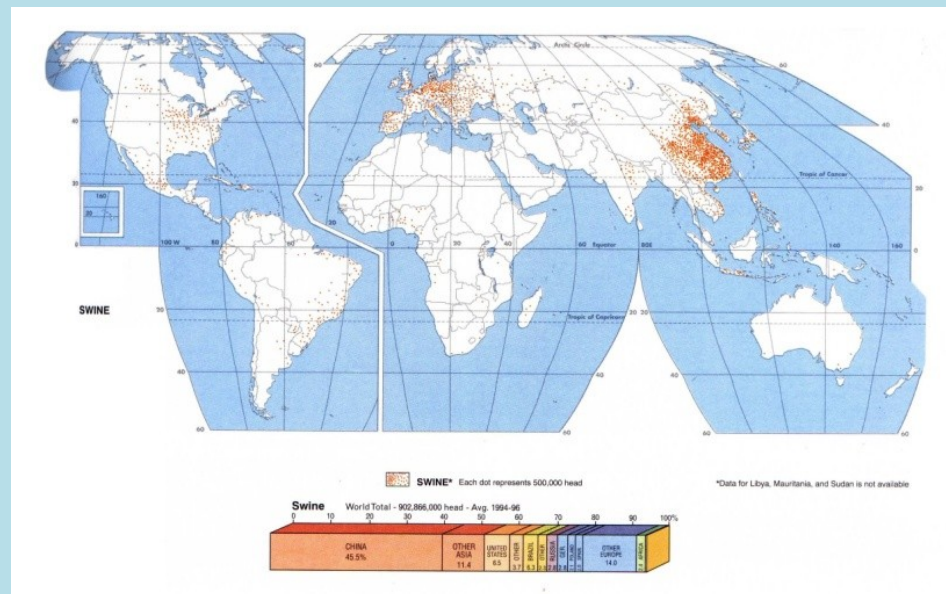
1. Brazílie – 34,1 mil. ks (3. místo na světě)
2. Mexiko – 15,3 mil.
(USA 61 mil., Kanada 14,6 mil.)

- **vepřové maso**

1. Brazílie – 3,1 mil. t
2. Mexiko – 1,1 mil. t
(USA 9,4 mil., Kanada 1,9 mil.)

- **ovce**

1. Brazílie – 15,6 mil. ks
2. Peru – 14,8 mil.
3. Argentina – 12,5 mil.
4. Uruguay – 9,7 mil.

- **rybolov**

1. Peru – 9,4 mil. t (2. místo na světě)
2. Chile – 4,3 mil. t
3. Mexiko – 1,3 mil. t
(USA 4,9 mil.)

- **dřevo, kulatina**

1. Brazílie – 256 mil. m³ (3. místo na světě)
2. Mexiko – 45 mil. m³
3. Chile – 46 mil. m³
(USA 467 mil., Kanada 212 mil.)

Průmysl

- Dříve velmi zaostalý
- 80. léta – 75% HDP (Brazílie, Mexiko, Argentina) = NIC (nově industrializované země)
- Velká síla státních a soukromých podniků (102 brazilských, 34 argentinských a 29 mexických podniků)
- Zahraniční investice – 80% Argentina, Mexiko, Brazílie

- Elektronické a elektrotechnické výrobky, počítače, strojová zařízení, stavba lodí, výroba lodí a motorových vozidel
- Letecký a kosmický průmysl
- Zbrojařský průmysl
- Těžký průmysl
- Petrochemický a chemický průmysl
- Výroba hnojiv a plastů, farmaceutických výrobků

- **Nadnárodní společnosti:**
- Mexická ropná společnost PEMEX
- Brazilská ropná společnost PETROBRAS

- Privatizace /reprivatizace – rostoucí síla domácího kapitálu
- Rozdílné podmínky jednotlivých zemí

- Velký význam hutnictví a těžkého strojírenství
- **Výroba oceli:**
- Brazílie – 26,7 mil. tun
- Mexiko – 13,3 mil. tun
- Argentina – 4,1 mil. tun
- Venezuela – 3,8 mil. tun
- Chile – 1,4 mil. tun

- Potravinářství, cukrovary
- Masný průmysl (frigoríficos)
- Mlynářský průmysl (Argentina, Brazílie, Uruguay, Mexiko, Dom. republika)
- Textilní průmysl (Mexiko, Brazílie)

- **Produkce hliníku**
- Brazílie – 4,4 mil. tun
- Venezuela – 0,6 mil. tun
- Argentina – 0,3 mil. tun

- **Produkce automobilů**
- osobní auta (Brazílie – 1,482 mil. ks, Mexiko – 1,209, Argentina – 0, 170)
- nákladní auta (Mexiko – 0,619, Brazílie – 0,313)

- **Produkce elektřiny**
- Brazílie – 332 304 mil. kWh (84% hydr.)
- Mexiko – 187 806 mil. kWh (18% hydr.)
- Argentina – 82 727 mil. kWh (34% hydr.)

- Jaderné elektrárny (Mexiko, Brazílie, Argentina)
- Největší vodní elektrárny: Itaipu (Paraná – Brazílie, Paraguay) – 12 600 mW, Guri (Caroni – Venezuela) – 10 300 mW, Tucuruí (Tocantis – Brazílie) – 7 260 mW

OBYVATELSTVO

- Národy LA – více ras a národních kultur
- 16.-17. stol. – původní domorodé obyvatelstvo (dobýváno Španěli a Portugalci, později Francouzi) = zotročení původních obyvatel
- Indiáni:
- 16. stol. – 20 mil., začátek 20. stol. – 7 mil. (nejvíce horské oblasti Bolívie, Peru, Ekvádoru)
- Bolívie, Peru – úřední jazyky ajmarština, kečujština
- Středoamerické ostrovy – indiáni prakticky vyhubeni

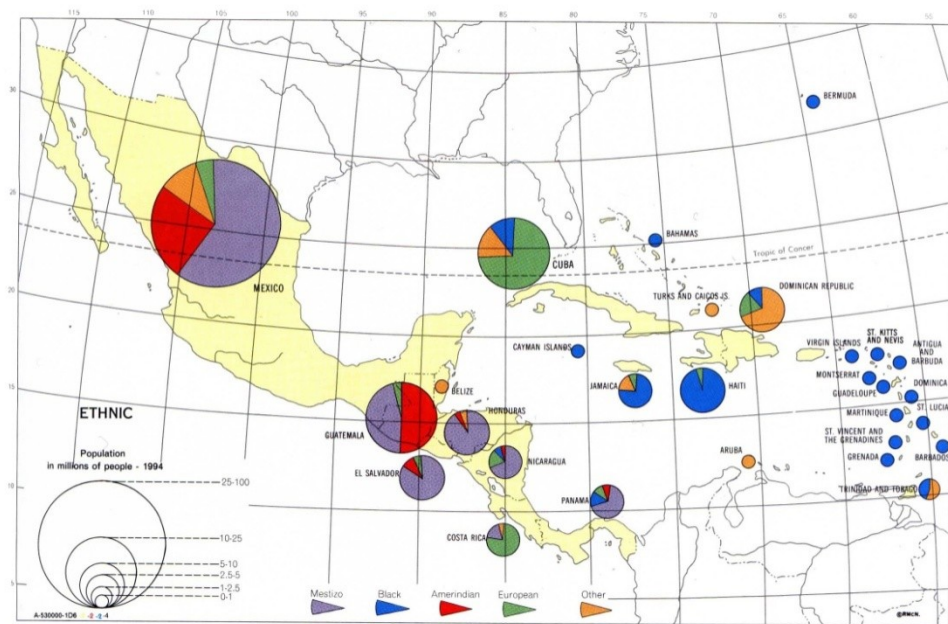
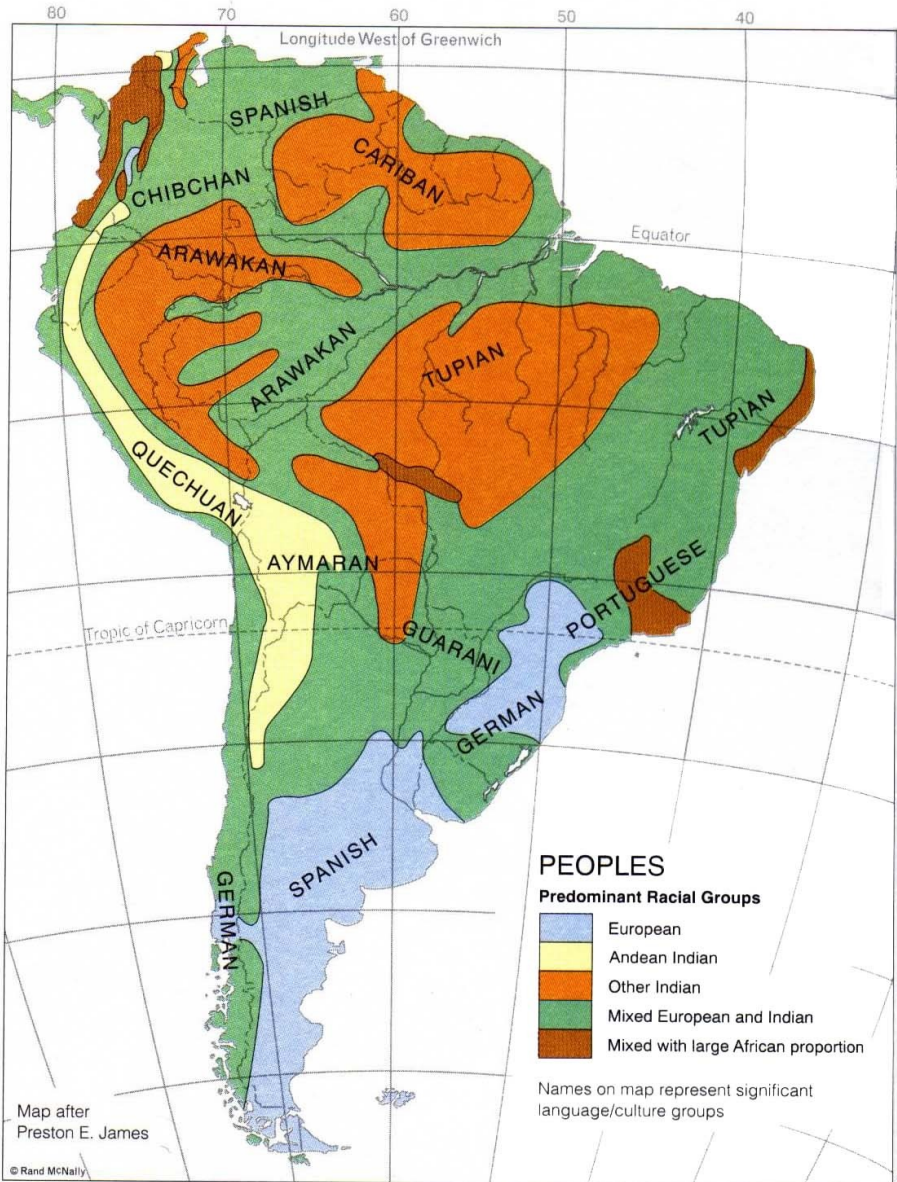
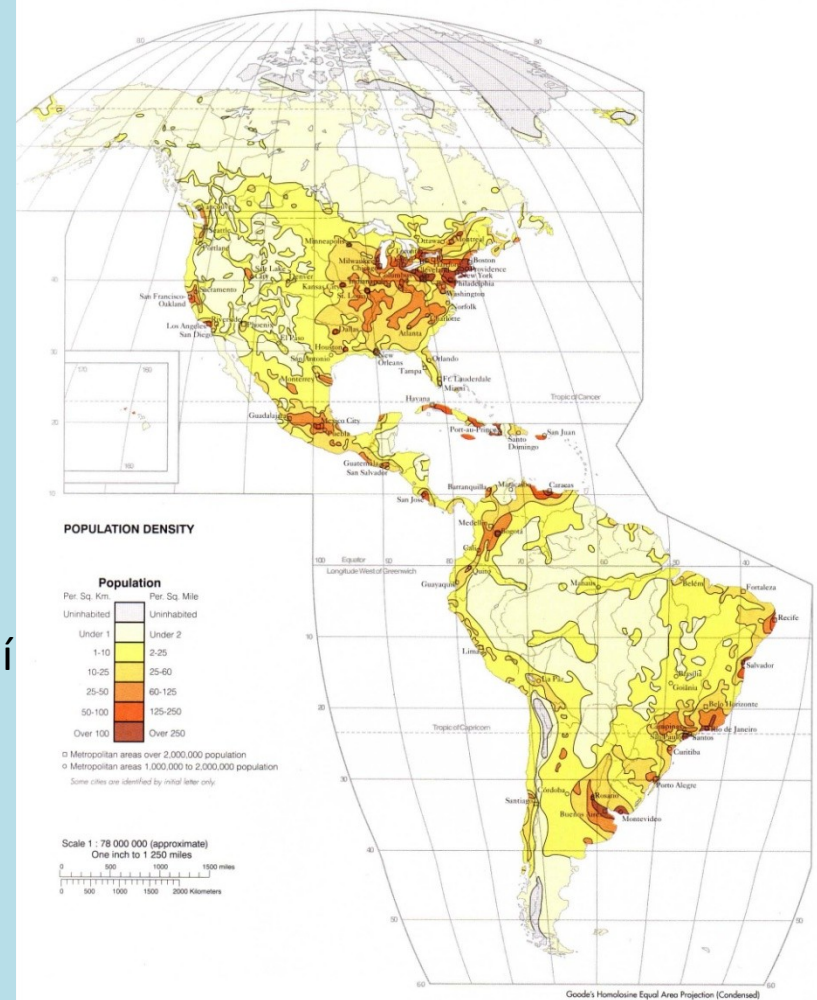

FIGURE 9.33 Brazilians watch the 1994 world cup match between their country and the United States. The crowd includes a variety of racial types.

- Dnes: převaha **mesticů** (míšenci bělocha a indiánky či bělošky a indiána), **Kreolové** (potomci původních vystěhovalců)
- **Černoši a mulati** (středoamerické ostrovy, východní část Brazílie)
- Evropští přistěhovalci – **Portugalci** (Brazílie), **Španělé** (ostatní země LA), **Italové, Němci**, obyvatelé **slovanského původu** (okolí La Platy)

- **Počet obyvatel LA: 590 mil. (2010)**
- Bílá (europoidní) rasa – 56%
- Žlutá (mongoloidní) rasa – 30%
- Černá (negroidní) rasa – 14%
- Průměrná hustota zalidnění 18 obyv./km²
- Krajiní nerovnoměrnosti
- **vysoká hustota zalidnění:** přímořská oblast Střední Ameriky, pásmo And v Bolívii, Peru, Chile + východní pobřežní pásmo od ústí Amazonky po střední Argentinu.....25 – 30 obyv/km²
- **nízká hustota zalidnění:** Amazonie, Gran Chaco, Patagonie – pod 10 obyv/km²
- Podíl městského obyvatelstva (města nad 1 mil. obyv.): 29,7%
- Venezuela, Argentina, Chile, Uruguay (nad 80% městského obyvatelstva)

- **Největší aglomerace:**
- Sao Paulo – 20,2 mil.obyv.
- Ciudad de México – 19,4 mil.
- Buenos Aires – 13,1 mil.
- Rio de Janeiro – 12,0 mil.
- Lima – 8,9 mil.
- Bogotá – 8,5 mil.
- Santiago – 6,0 mil.
- Belo Horizonte – 5,9 mil.

- **Státy LA podle počtu obyvatel (2013):**

- Brazílie – 201 mil. (5. na světě)
- Mexiko – 118 mil.
- Kolumbie – 47 mil. (k 1.2. 2014)
- Argentina – 40 mil.
- Peru – 31 mil.
- Venezuela – 30 mil.

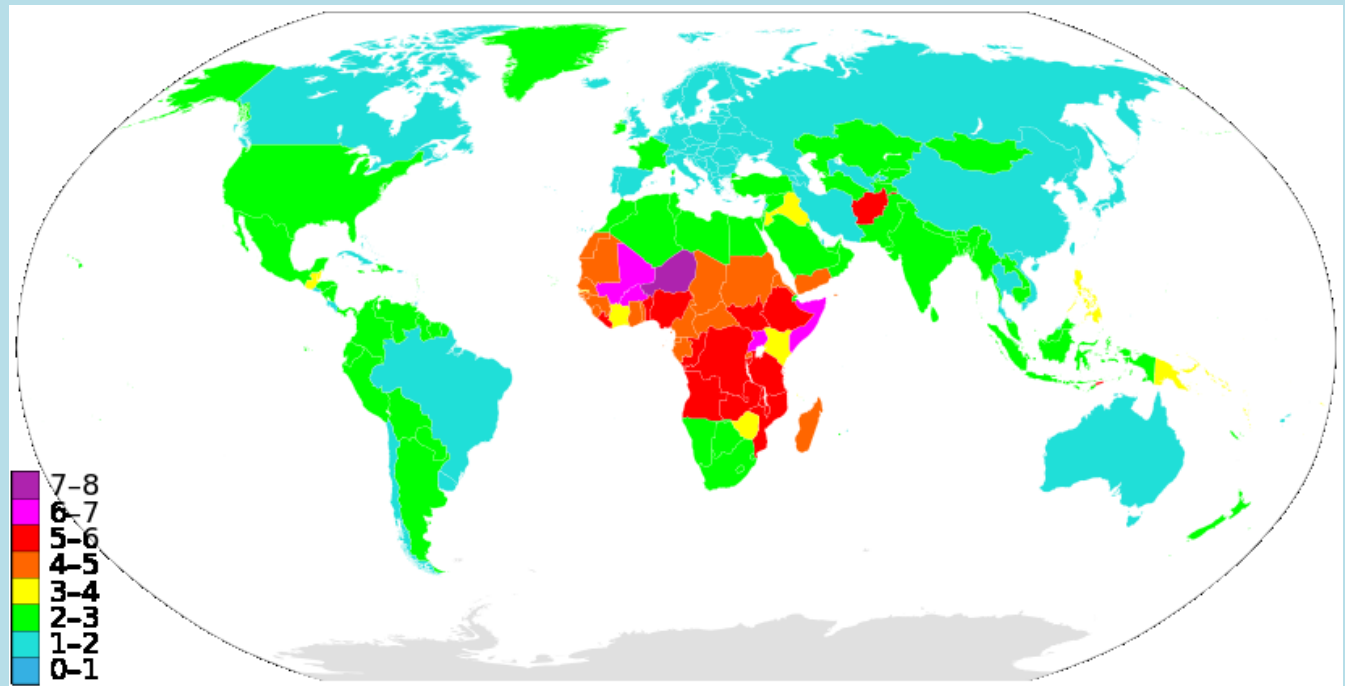
- **Státy LA podle hustoty zalidnění (2011):**

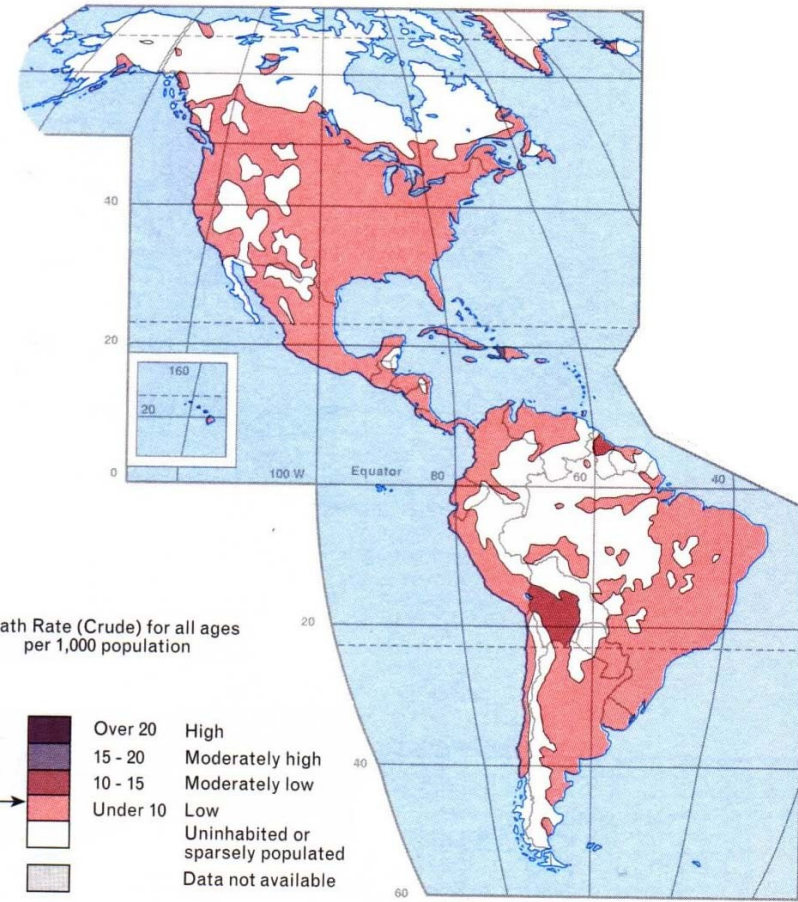
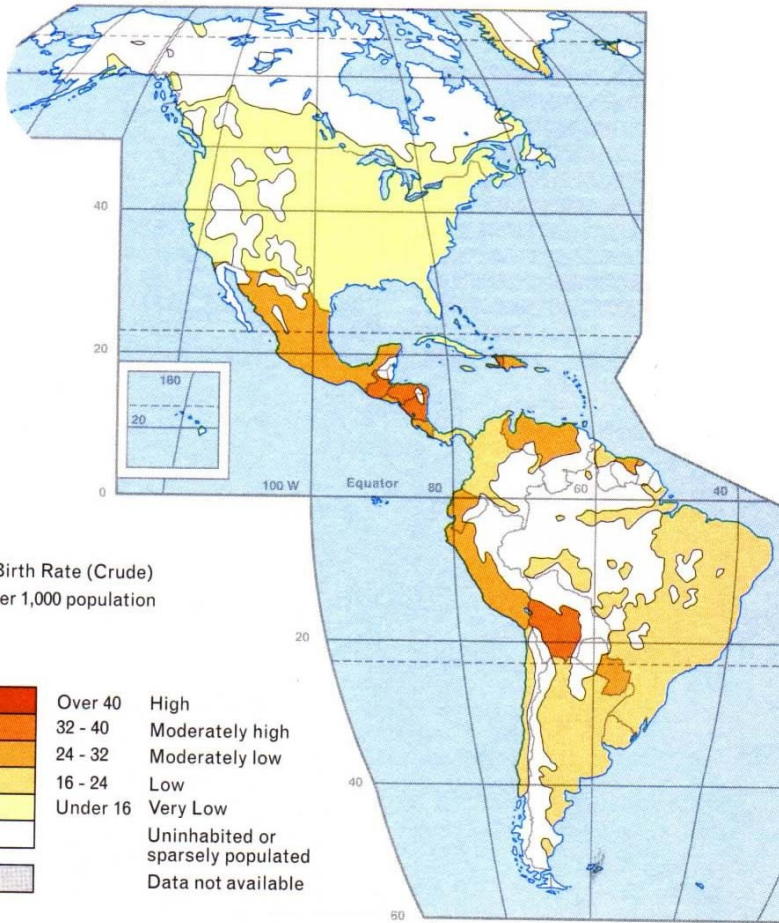
- Haiti – 362 obyv./km²
- Trinidad a Tobago – 261 obyv./km²
- Jamajka – 247 obyv./km²
- Dominikánská republika – 207 obyv./km²
- Surinam – 3,2 obyv./km²
- Guyana – 3,5
- Bolívie – 9 obyv./km²
- Belize – 14 obyv./km²

- **Státy LA podle fertility (2013):**

- Guatemala – 3,08
- Belize – 3,08
- Honduras – 2,94
- Haiti – 2,88
- Bolívie – 2,87
- Panama – 2,40

Zdroj: CIA Factbook 2013

Přirozený přírůstek

